

MRF 2023.32

Østre Landsrets dom af 31. marts 2023, 12. afd., sag BS-17687/2021-OLR
(Bloch Andersen, Karen Hald og Nina Boserup (kst.))

Gribskov Kommune (adv. Tue Trier Bing) mod A og B (adv. Karsten Gudmand-Høyer for begge)

Kommune var ikke forpligtet til at dække udgifter til privat kystsikring på grundlag af en servitut fra 1959, hvorefter kommunen skulle afholde halvdelen af udgifterne til kystsikring, som var rekvireret af sognerådet eller en bestemt grundejerforening.

Sagen angik, hvorvidt Gribskov Kommune havde pligt til at betale halvdelen af udgifterne til en kystsikring ud for A og B's ejendomme beliggende ved Vejby Strand i Nordsjælland. Ejendommene var sammen med 19 andre parceller blevet udstykket i 1959, og der blev i den forbindelse tinglyst en servitut på ejendommene, hvoraf bl.a. fremgik: "Såfremt en landvæsenskommission med sognerådet eller grundejerforeningen som rekvirent måtte træffe bestemmelse om udførelse af kystsikringsanlæg på eller ud for parcellerne 39-49, vil den del af anlægsudgiften, der ikke betales af offentlige tilskud, være at betale med halvdelen af kommunen som grundejer og halvdelen af grundejerforeningen, idet grundejerforeningens udgift repareres på medlemmerne, således at strandparcellerne tillægges hver 2 parter og de øvrige parceller hver 1 part". A og B's ejendomme lå i den vestligste del af området i den omhandlede grundejerforening (E Grundejerforening). Efter ansøgning fra A og B meddelte Kystdirektoratet i 2009 tilladelse til etablering af en skråningsbeskyttelse (stenkastning) ud for A og B's ejendomme, der afrundede eksisterende stenkastninger på nabomatriklerne mod vest tilhørende en anden grundejerforening. I 2012 gav direktoratet tilladelse til, at A og B kunne udbygge skråningsbeskyttelsen. Da grundejerforeningen ønskede at etablere kystsikring ud for hele grundejerforeningens område, meddelte Kystdirektoratet i august 2013 tilladelse til E Grundejerforening v/A til etablering af et større kystbeskyttelsesprojekt bestående af tre bølgebrydere, forlængelse af eksisterende bølgebrydere, etablering af en ralvold samt sandfodring. Ralvolden skulle etableres i forlængelse af stenkastningen ud for A og B's ejendomme mod øst. En efterfølgende uenighed mellem grundejerforeningen og Gribskov Kommune om kommunens betalingsforpligtelse i henhold til servituten fra 1959 førte til, at kommunen ved Retten i Helsingørs dom af 10. april 2015 blev dømt til at betale halvdelen af anlægs- og driftsudgifterne for det

kystbeskyttelsesanlæg, som grundejerforeningen havde fået tilladelse til i august 2013. I 2016 blev A og B pålagt af Kystdirektoratet at vedligeholde skråningsbeskyttelsen ud for deres ejendomme. I 2018 aftalte A og B med et nyetableret kystsikringslaug, at A og B ville trække sig fra det kystbeskyttelsesanlæg, som grundejerforeningen havde fået tilladelse til i august 2013, for så vidt angik skræntbeskyttelsen ud for A og B's ejendomme, idet A og B selv ønskede at varetage denne del af beskyttelsen. Den 3. februar 2020 meddelte Gribskov Kommune (som havde overtaget kompetencen efter kystbeskyttelsesloven) tilladelse til A og B til etablering af 50 m skråningsbeskyttelse ud for A og B's ejendomme. Efterfølgende rejste A og B et betalingskrav over for Gribskov Kommune, idet de mente, at kommunen efter servituten fra 1959 var forpligtet til at afholde halvdelen af de anlægs- og vedligeholdelsesudgifter, der var forbundet med A og B's etablering og vedligeholdelse af skræntbeskyttelsen etableret i 2009, 2012 og 2020. A og B henviste til, at skræntbeskyttelsen ud for deres ejendomme udgjorde en integreret del af grundejerforeningens kystbeskyttelsesanlæg, som var blevet tilladt i august 2013, og som kommunen i 2015 var blevet dømt til at betale halvdelen for. Gribskov Kommune påstod frifindelse. Byretten lagde til grund, at det fremgik af Kystdirektoratets tilladelse fra august 2013, at det tilladte kystbeskyttelsesanlæg byggede videre på den skråningsbeskyttelse, som A og B havde etableret i 2009 og udbygget i 2012. Byretten fandt derfor, at kommunens betalingsforpligtelse i henhold til dommen fra 2015 også omfattede skrænten ud for A og B's ejendomme, og at A og B derfor havde krav på dækning af halvdelen af udgifterne til etablering og vedligeholdelse af skræntbeskyttelsen tilladt i 2020. Derimod var A og B's krav på betaling af udgifterne afholdt i 2009, 2012 og 2016 forældet. Gribskov Kommune ankede dommen til landsretten, der fandt, at servituten hver-

ken efter dens ordlyd eller formål fandt anvendelse for kystbeskyttelse, der var rekvireret af individuelle grundejere. Spørgsmålet var, om kommunen alligevel havde pligt til at betale A og B's udgifter i henhold til tilladelsen fra 2020, fordi anlægget måtte anses for integreret i den kystbeskyttelse, som grundejerforeningen rekvirerede og opnåede tilladelse til i august 2013. Efter en gennemgang af sagens forløb fandt landsretten, at der i august 2013 blev givet tilladelse til at etablere en rølvold i forlængelse af den eksisterende stenkastning, som A og B havde etableret i 2009 og 2012. Stenkastningen ud for A og B's ejendomme var således etableret og vedligeholdt af

dem selv, efter at de selv havde opnået tilladelse hertil. At denne del af skråningsbeskyttelsen indgik som et led i den samlede kystbeskyttelse på strækningen indebar ikke, at den blev en del af den kystbeskyttelse, som Kystdirektoratet i august 2013 gav tilladelse til, og dermed en del af den kystbeskyttelse, der var rekvireret af grundejerforeningen. Landsretten fandt derfor, at udgifterne til etablering af anlægget i henhold til A og B's tilladelse fra 2020 ikke var omfattet af kommunens betalingsforpligtelse efter servitutten. Da kommunen heller ikke på andet grundlag havde pligt til at afholde nogen del af A og B's udgifter, blev kommunen frifundet.

RETTEEN I HELSINGØR DOM

afsagt den 22. april 2021

Sag BS-11156/2020-HEL

A
(advokat Nikolaj Henriksen)

og

B
(advokat Nikolaj Henriksen)

mod

Gribskov Kommune
(advokat Henriette Soja)

Denne afgørelse er truffet af dommer Henriette Frölich.

Sagens baggrund og parternes påstande

Denne sag drejer sig om en kommunes eventuelle forpligtelse til at betale allerede afholdte og fremtidige udgifter til kystsikring.

Under sagen, der er anlagt den 9. marts 2020, har A og B fremsat følgende påstande:

”Sagsøgte tilpligtes at anerkende at være forpligtet til at betale 50 % af Sagsøgers allerede afholdte anlægs- og vedligeholdelsesudgifter forbundet med Sagsøgers etablering af kystsikringsanlæg/skråningsbeskyttelse ud for C-vej 1, og C-vej 3, begge 3210 Vejby, i alt DKK 566.701,00 inklusiv

moms med tillæg af sædvanlig procesrente fra stævningens indlevering til betaling sker.

Endvidere tilpligtes Sagsøgte kommune at betale 50 % af fremtidige vedligeholdelsesomkostninger til kystsikring/skråningsbeskyttelse ud for C-vej 1 og C-vej 3, begge 3210 Vejby.”

Gribskov Kommune har påstået frifindelse over for begge påstande.

Dommen indeholder ikke en fuldstændig sagsfremstilling, jf. retsplejelovens § 218 a.

Oplysningerne i sagen

Det fremgår af sagen, at A og B ejer matr.nr. aa og bb, beliggende D-vej 1 og D-vej 3 i Vejby.

Parcellerne blev i 1959 sammen med 19 andre parceller udstykket fra matr.nr. bb tilhørende den daværende Vejby-Tibirke Kommune. I forbindelse hermed blev der på parcellerne tinglyst en servitut med bestemmelser om blandt andet parcellernes anvendelse, bebyggelse og vedligeholdelse, parcelejernes pligt til medlemskab af grundejerforening og vandværk, og om eventuel kystsikring.

Af servituten af 2. september 1959 fremgår vedrørende kystsikring i pkt. h:

”Såfremt en landvæsenskommission med sognerådet eller grundejerforeningen som rekvirent måtte træffe bestemmelse om udførelse af kystsikringsanlæg på eller ud for parcellerne 39-49, vil den del af anlægsudgiften, der ikke betales af offentlige tilskud, være at betale med halvdelen af kommunen som grundejer og halvdelen af grundejerforeningen, idet grundejerforeningens udgift repareres på medlemmerne, således at strandparcellerne tillægges hver 2 parter og de øvrige parceller hver 1 part.”

Det fremgår af sagen, at E Grundejerforening allerede i 1990'erne kontaktede den daværende Helsingør Kommune for at henlede opmærksomheden på erosionen af navnlig den vestlige del af skrænten ud for matr.nr. cc, men at man i de efterfølgende år ikke kunne nå til enighed om et projektforslag til kystsikring.

A og B ansøgte og fik den 15. april 2009 af Kystdirektoratet tilladelse til etablering af skråningsbeskyttelse ud for C-vej 1, og Kystdirektoratet gav den 24. februar 2012 tilladelse til en udbygning af den etablerede skråningsbeskyttelse. Af sidstnævnte tilladelse fremgår, at tilladelsen i 2009 blev givet for at skabe en blødere overgang mellem kystbeskyttelsen mod vest og den uberørte skrænt mod øst, og at den nye tilladelse havde til

formål at genetablere effekten af anlægget, der som følge af en tilbagerykning af skræntfoden var blevet bagskåret og ikke længere havde kontakt med skrænten.

Den 6. august 2013 gav Kystdirektoratet E Grundejerforening tilladelse til kystbeskyttelse på og ud for matr.nr. cc og dd, beliggende C-vej 1 - 21 og F-vej 48, Vejby. Tilladelsen blev givet til etablering af 3 bølgebrydere, forlængelse af eksisterende bølgebryder mod vest, ralvold samt sandfordring af stranden. Af tilladelsen fremgik en nærmere beskrivelse af kystbeskyttelsesprojektet, som strakte sig over ca. 340 meter.

En efterfølgende uenighed mellem grundejerforeningen og Gribskov Kommune om kommunens forpligtelser i henhold til det ovenfor citerede punkt i servitutten fra 1959, førte til, at grundejerforeningen den 28. april 2014 anlagde retssag om tvisten. Ved Retten i Helsingørs dom af 10. april 2015 blev kommunen dømt til at anerkende at skulle betale halvdelen af anlægsudgifterne og halvdelen af driftsudgifterne for det kystbeskyttelses anlæg, som E Grundejerforening havde fået tilladelse til af Kystdirektoratet den 6. august 2013. Arbejdet med at etablere kystbeskyttelses anlægget blev påbegyndt i 2017 og tilrettet i 2019.

Denne sag vedrører spørgsmålet om, hvorvidt kommunen tillige skal betale halvdelen af de af A og B afholdte og fremtidige udgifter til det kystsikringsprojekt, som A og B har etableret ud for deres ejendomme beliggende C-vej 1 og C-vej 3 i Vejby.

Forklaringer

Der er afgivet forklaring af A, Steen Larsen, M og Sophie Sisse Arent.

Parternes synspunkter

A og B har i deres påstandsdokument anført følgende:

”Til støtte for Sagsøgers påstande gøres det som hovedanbringende gældende, at Sagsøgte i henhold til servitut nr. 4338/59 (bilag 3, i det følgende ”Servitutten”) er forpligtet til at betale halvdelen af Sagsøgers allerede afholdte samt fremtidige anlægs- og vedligeholdelsesudgifter forbundet med Sagsøgers etablering af kystsikringsanlæg/skråningsbeskyttelse.

Dette hovedanbringende støttes på en flerhed af supplerende anbringender, som følgelig gøres gældende af Sagsøger både samlet og hver for sig:

Til støtte for sagens betalingspåstand gøres det gældende, at Sagsøgte er det påstævnte beløb skyldig, idet Sagsøgte i henhold til Servitутten er forpligtet til at betale halvdelen af Sagsøgers afholdte anlægs- og vedligeholdelsesudgifter forbundet med Sagsøgers etablering af kystsikringsanlæg/skråningsbeskyttelse ud for C-vej 1 og C-vej 3, 3210 Vejby.

Til støtte for sagens anerkendelsespåstand gøres det gældende, at Sagsøgte i henhold til Servitутten er forpligtet til at betale halvdelen af Sagsøgers afholdte samt halvdelen af fremtidige anlægs- og vedligeholdelsesudgifter forbundet med Sagsøgers etablering af kystsikringsanlæg/skråningsbeskyttelse ud for C-vej 1 og C-vej 3, 3210 Vejby.

Det gøres gældende, at Sagsøgte ud fra en ordlydsfortolkning af Servitутten samt dommen fra 2015 (bilag 1, i det følgende "Dommen") er forpligtet til at betale halvdelen af Sagsøgers afholdte anlægs- og vedligeholdelsesudgifter forbundet med Sagsøgers etablering af kystsikringsanlæg i og 2016, og 2020;

idet Sagsøgtes betalingsforpligtelse direkte ud fra ordlyden af Servitутten aktualiseres, så snart et sogneråd eller grundejerforeningen rekvirerer kystsikringen,

idet det følger af Servitутtens ordlyd og forholdets natur, at betalingsforpligtelsen aktualiseres, når der foreligger et aktuelt behov for kystbeskyttelse, og det er ubestridt, at der foreligger et sådant behov, hvilket også fremgår af præmisserne fra Dommen.

Det gøres yderligere gældende, at Sagsøgte også ud fra en formålsfortolkning af Servitутten samt Dommen er forpligtet til at betale halvdelen af Sagsøgers afholdte anlægs- og vedligeholdelsesudgifter forbundet med Sagsøgers etablering af kystsikringsanlæg i 2009, 2012 og 2016, og 2020;

idet Servitутten oprindeligt er stiftet med henblik på at sikre, at Sagsøgte – som ejer af matr.nr. cc – ikke skulle bære den betydelige udgift til kystsikring alene, som ellers var udgangspunktet,

idet der bl.a. henvises til Dommen, side 2, hvoraf bl.a. fremgår, at det var Sagsøgte, der i sin tid købte hele området og i forbindelse med kommende udstykninger var opmærksom på, at det i fremtiden kunne blive dyrt for Sagsøgte at sikre kysten, hvorfor Sagsøgte sikrede sig, at parcedejerne også skulle bidrage, men som det hedder "*da stranden er offentlig, bør kommunen under alle omstændigheder bidrage med en væsentlig del*", hvilket efterfølgende i Servitutten blev fastsat til halvdelen,

idet nærværende sag ikke handler om at opretholde Sagsøgers, men derimod Sagsøgtes betalingsforpligtelse,

idet Servitutten i tilfælde af uklarhed skal fortolkes til fordel for Sagsøger, idet Servitutten utvivlsomt er udarbejdet af Sagsøgte og må fortolkes til skade for Sagsøgte i tilfælde af uklarhed eller i hvert fald ikke til skade for Sagsøger henholdsvis grundejere,

idet det følger af den simple kendsgerning, at Servitutten omhandler betaling af anlæg på Sagsøgtes grund, nemlig skrænten ud for de af sagen omhandlede matrikler, og idet det forekommer urimeligt samt i strid med forholdets natur og med formålet med Servitutten, hvis Servitutten kan fortolkes derhen, at Sagsøgte ikke skal betale sin halvdel for beskyttelse af Sagsøgtes egen grund.

For så vidt angår Sagsøgtes anbringende om, at betalingsforpligtelsen er bortfaldet, fordi Sagsøger har overtaget kystsikringsforpligtelsen, gøres det gældende, at hverken Servitutts formål eller ordlyd giver grundlag for at anlægge en sådan fortolkning;

idet Servitutts ordlyd er "*... som ikke betales af offentligt tilskud, være at betale med halvdelen af kommunen som grundejer og halvdelen af grundejerforeningen, idet grundejerforeningen udgift reparerer på medlemmerne*",

idet påstanden i nærværende sag omhandler Sagsøgtes betalingspligt og derimod ikke Sagsøgers eller grundejerforeningens betalingspligt, hvorfor ændringer i Sagsøgers forhold slet ikke har relevans,

idet det forhold, at Sagsøger ikke er medlem af Laget hvad angår beskyttelse af skræntfoden, således ikke ændrer på, at Sagsøgte er forpligtet,

idet Sagsøgers påstand udelukkende er udtryk for opretholdelse af den retstilstand, som ville gælde, hvis Sagsøger stadig havde været medlem af Laget,

idet Sagsøgers påstand således ikke har til formål at Sagsøger skal betale mindre end andre, eller end Sagsøger ville have gjort, hvis Sagsøger havde været medlem af Laget, men idet det derimod er Sagsøgte, der påberåber sig dette forhold for at forsøge at undslippe deres del af betalingsforpligtelsen, jf. Servitutten, uden nogen reel begrundelse.

For så vidt angår Sagsøgtes kystsikringsanlæg fra 2009 og 2012 gøres det supplerende gældende;

at Sagsøgte (daværende Helsing Kommune) allerede i 2004 på skrift bekræftede at være af den klare opfattelse, at de skulle bære halvdelen af udgifterne, jf. bilag 21,

at Sagsøgte (daværende Helsing Kommune) tilmed i deres budget for 2005/2006 havde afsat penge til projektet, jf. bilag 22,

at der pludseligt og uden juridisk begrundelse skete et holdnings- skifte vedrørende Sagsøgtes betalingsforpligtelse i forbindelse med kommunesammenlægningen,

at det er forvaltningsretligt betænkeligt og i øvrigt bekræfter ovenstående, at Sagsøgtes sagsbehandler Steen Larsens personlige holdning så eksplicit fremtræder i så tæt forbindelse med Sagsøgtes behandling af kystsikringssagen, når han over for Sagsøger tilkendegiver: *"Og jeg ved jo godt, at jeg på nogle områder har "ændret på kommunens holdning"*, jf. bilag 24, hvorfor det gøres gældende, at Sagsøgtes holdningsskifte vedrørende betalingsforpligtelsen er uden juridisk saglig begrundelse,

at Sagsøgte uden saglig grund afviste at give E Grundejerforening samtykke til at søge om tilladelse hos Kystdirektoratet, og at Sagsøger derfor var nødsaget til selv at rekvirere kystsikringen for at beskytte skrænterne, G Sti, Sagsøgers grunde, den offentlige sti vest for C-vej 1 og naboernes grunde, idet kystnedbrydningen var accelererende og dermed behovet for kystbeskyttelse aktualiseret,

at Sagsøgtes afvisning af at give samtykke til E Grundejerforening til at søge om tilladelse hos Kystdirektoratet ikke kan medføre, at Sagsøgte betalingsforpligtelse skal bortfalde,

at idet det strider mod forholdets natur er ganske urimeligt og uden grundlag i Servitutten, hvis Sagsøgte kan undslå sig sin betalingsforpligtelse i henhold til Servitutten ved at undlade at give E Grundejerforening samtykke, men samtidig hermed henvise til, at det er E Grundejerforening, der skal være rekvirent, når der samtidig foreligger et aktuelt og presserende behov for at sikre kysten som i nærværende sag,

at hverken en ordlyds- eller formålsfortolkning af Servitutten giver grundlag for at antage en fortolkning af Servitutten om, at Sagsøgtes betalingsforpligtelse bortfalder, blot fordi Sagsøger har rekvireret den nødvendige kystbeskyttelse, når Sagsøger var nødsaget til at rekvirere kystbeskyttelse på grund af Sagsøgtes (usaglige) afvisning af at give samtykke til ansøgning om kystbeskyttelse, og når der utvivlsomt var et aktuelt behov for kystbeskyttelse.

Det gøres gældende, at Sagsøgte løbende har accepteret en række ændringer vedrørende betalingsforpligtelsen, uden at Sagsøgte har påberåbt sig, at dette skulle have betydning for betalingsforpligtelsen, hvorfor Sagsøgtes anbringende i denne sag forekommer at være en til formålet konstrueret efterrationalisering.

Det gøres gældende, at den af Sagsøger etablerede kystbeskyttelse også beskytter offentlighedens interesser og dermed også Sagsøgtes interesser, og at det forekommer urimeligt, hvis Servitutten skulle fortolkes som påstået af Sagsøgte, idet kystbeskyttelsen har været afgørende for at sikre adgang til den oprindelige G Sti og nu til udsigt til vandet via den offentligt tilgængelige sti, som ligger vest for C-vej 1, og som ikke henhører til Sagsøgers matrikel.

Det gøres gældende, at Sagsøgtes manglende betaling i henhold til Servitutten vil medføre en væsentlig og utilsigtet forskelsbehandling af Sagsøger i forhold til de øvrige grundejere i 1. række samt væsentlige værditab til følge.

Det gøres gældende, at Sagsøgte er uberettiget til at medvirke til, at det godkendte anlæg – den halve bølgebryder – ikke anlægges og vedligeholdelse jfr. de givne tilladelser.

Slutteligt bestrides det, at der er tale om forældelse i relation til de af Sagsøger afholdte anlægs- og vedligeholdelsesudgifter."

Gribskov kommune har i sit påstandsdokument anført følgende:

"Til støtte for de to påstande om frifindelse gør sagsøgte gældende over for:

Anerkendelsespåstanden

Udgifter frem til dommen

Det gøres gældende, at den skråningsbeskyttelse, der er udført ud for C-vej 1 og for halvdelen ud for C-vej 3, er en privat udført skråningsbeskyttelse og ikke en del af det tilladte projekt i bilag A, allerede fordi skråningsbeskyttelsen blev udført af sagsøgerne i henholdsvis 2009 og 2012, og idet bilag A er dateret 6. august 2013.

Desuden er den resterende del af C-vej 3 for så vidt angår udførelse af skråningsbeskyttelse efterfølgende udgået af det tilladte projekt omfattet af bilag A ved aftale mellem sagsøgerne og grundejerforeningen i 2018 (bilag E) – og kan som følge heraf kun være privat.

Det gøres gældende, at sagsøgernes egne private kystsikringsforanstaltninger, som sagsøgerne nu forsøger at få sagsøgte til at betale (bilag 4 og bilag 9), er sagsøgte uvedkommende i henhold til sagens bilag 3.

Sagsøgte gør videre gældende, at det ikke i den forbindelse har nogen betydning i sagen, at E Grundejerforening har overdraget det af Kystdirektoratet godkendte projekt til H Strand- og kystsikringslag i forbindelse med stiftelsen af laget.

Udover at det anlæg, sagsøgerne ved denne sag ønsker, at sagsøgte skal betale for, er et privat kystsikringsanlæg, gør sagsøgte gældende, at det i forhold til en stillingtagen til betalingssspørgsmålet i henhold til den servitut, der er fremlagt som sagens bilag 3, er afgørende, hvem der rejser sagerne.

Sagsøgte gør således gældende, at ordlyden af punkt h i bilag 3 sammenholdt med domsresultatet i bilag 1 alene vedrører en betalingsforpligtelse for sagsøgte, i de tilfælde hvor "*... en landvæsenskommission med sognerådet eller grundejerforeningen som rekvirent måtte træffe bestemmelse om udførelse af kystsikringsanlæg på eller ud for parcellerne...*" (bilag 3, punkt h).

Med dommen (bilag 1) blev sagsøgte den 10. april 2015 tilpligtet at anerkende at skulle betale halvdelen af anlægsudgifterne og halvdelen af driftsudgifterne for det kystbeskyttelses anlæg, som blev tilladt af Kystdirektoratet ved brev af 6. august 2013 (bilag A). Og det gøres derfor gældende, at bilag 1 ikke tager stilling til, om sagsøgernes private skråningsbeskyttelse foretaget i 2009 og 2012 er omfattet af servitutten (bilag 3).

Allerede af disse grunde kan bilag 1 ikke anvendes i forhold til spørgsmålet om betalingsforpligtelsen for den private skråningsbeskyttelse, som sagsøger har foretaget på deres ejendomme i 2009 og 2012.

Det gøres videre gældende, at både Kystdirektoratets tilladelse til hele projektet (bilag A) og sagsøgtens godkendelse af den efterfølgende skråningsbeskyttelse (bilag B) nu er afgjort ved henholdsvis dom (bilag 1) og forlig (bilag 6).

Til forliget (bilag 6) gøres det gældende, at det forhold, at den eksisterende stenkastning etableret i 2009 og 2012 efter sagsøgernes opfattelse også skulle have været overdraget til H Strand- og kystsikringslag, skulle have været løst i forbindelse med forliget. Det gøres videre gældende, at sagsøgerne har undladt at opfylde deres tabsbegrænsningsforpligtelse ved ikke at få udgifterne i sagens bilag 4 og bilag 9 inddraget i forliget.

Det gøres gældende, at bilag 5 ikke ændrer ved ovenstående, da de beslutninger, som er truffet i E Grundejerforening, er interne beslutninger i E Grundejerforening og derfor er sagsøgte uvedkommende.

Til det i replikken side 4 anførte om sagsøgtens sagsbehandler Steen Larsen gøres det gældende, at sagsøgerne siden juni 2016 har været vidende om, at sagsøgte ikke var enig i, at sagsøgernes stenkastning var en integreret del af E Grundejerforenings kystsikringsprojekt.

Udgifter efter dommen

Sagsøgerne gør gældende, at dommen (bilag 1) ikke tillægger det nogen betydning, hvem der er rekvirent i forhold til etablering af et kystbeskyttelses anlæg.

Dette bestrides af sagsøgte.

Sagsøgte gør således gældende, at dommen i bilag 1 slet ikke tager stilling til spørgsmålet om, hvem der er rekvirent i forhold til etablering af

et kystbeskyttelses anlæg, allerede fordi dette spørgsmål ikke blev rejst som et tema under sagen.

Retten blev således alene bedt om at tage stilling til betalingsspørgsmålet i forhold til det konkrete projekt (bilag A). Og bilag A er en tilladelse til et kystbeskyttelses anlæg, som sagsøgernes ejendomme ikke er en del af for så vidt angår skråningsbeskyttelse.

Det gøres derfor gældende, at sagsøgernes udgifter til skråningsbeskyttelse efter afsigelsen af dommen skal afgøres ud fra de principper, som fremgår af punkt h i bilag 3; nemlig om der foreligger "*... en landvæsenkommission med sognerådet eller grundejerforeningen som rekvirent måtte træffe bestemmelse om udførelse af kystsikringsanlæg på eller ud for parcellerne...*".

Den skråningsbeskyttelse, som er udført ud for C-vej 1 og C-vej 3, og som sagsøgerne har afholdt udgifter til (bilag 4), er som tidligere beskrevet ikke en del af det tilladte projekt (bilag A).

Det forhold, at sagsøgerne har fået tilladelse til at udføre deres eget private skråningsprojekt i 2019 (bilag C), indebærer ikke en forpligtelse for sagsøgte til – i henhold til servitutten (bilag 3) – at skulle betale for de udgifter, der er afholdt efter afsigelsen af dommen.

Hvis servitutten skulle fortolkes således, at der også er en betalingsforpligtelse for sagsøgte over for samtlige grundejeres eventuelle private anlæg, vil konsekvensen være økonomisk uoverskuelig for sagsøgte. Hensigten med servitutten er netop at fastslå, at sagsøgte har en betalingsforpligtelse for de kystsikringsanlæg, sagsøgte er en del af som grundejer, eller fordi sagsøgte uden at være grundejer deltager som kommune i projektet, der rejses på den i bilag 3 beskrevne måde.

Det gøres gældende, at ingen af de to situationer foreligger i den konkrete sag.

Projekter, der udføres på privat initiativ, falder således uden for servitutens bestemmelse om fordeling i punkt h, da denne bestemmelse kun gælder for sager, der er rejst af enten sognerådet eller grundejerforeningen. Det af sagsøgerne etablerede anlæg er udført på sagsøgers helt private foranledning og uden om både sogneråd og grundejerforening, og det gøres derfor gældende, at de slet ikke er omfattet af servitutten.

Det forhold, at der blev oprettet et privat kystsikringslag under grundejerforeningen til at forestå udførelsen og den fremtidige drift af kystsik-

ringsanlægget, kan ikke medføre, at servitutten i bilag 3 skal fortolkes udvidende, så sagsøgte betalingsforpligtelse herefter også gælder over for den enkelte grundejers private anlæg – og uanset hvem der er rekvi- rent.

Sagsøgte er ikke en del af de aftaler, der er indgået mellem sagsøgerne og E Grundejerforening eller H Strand- og kystsikringslag for så vidt angår aftaler om kystsikringsforanstaltninger ud for C-vej 1 og C-vej 3.

Hvis retten mod forventning måtte nå frem til, at sagsøgte på baggrund af servitutten (bilag 3) hæfter for den private ansøgte og udførte kystbe- skyttelse, der er etableret ud for C-vej 1 og C-vej 3, gør sagsøgte gældende, at det beløb, sagsøgte skal betale, må begrænse sig til det i dommen tilladte projekt og ikke til sagsøgernes eget nye projekt, der er udført i væsentligt større og dyrere omfang.

Det kan oplyses, at sagsøgernes projekt koster ca. 10.591 kroner pr. lø- bende meter, mens det projekt, som udføres i samarbejde med grunde- jerforeningen/laget, koster ca. 5.100 kroner pr. løbende meter.

Om bilag 12 og bilag 13 gøres det gældende, at det kan diskuteres, om tilladelsen af 24. februar 2012 (bilag 13) har beskyttelsesværdi for C-vej 3.

Til bemærkningerne side 5 i replikken om det i bilag B omtalte ændrede projekt, som H Strand- og kystsikringslag, men også sagsøgte havde ansøgt om, gøres det gældende, at sagsøgerne selv havde trukket deres ejendomme beliggende C-vej 1 og C-vej 3 ud af projektet, da grundejerforeningen/laget efter det for sagsøgte oplyste ikke ville have de nævnte to ejendomme med i projektet.

...

Betalingspåstanden

Med henvisning til de anbringender, der er fremført over for sagsøger- nes anerkendelsespåstand, gøres det gældende, at sagsøgte skal frifin- des for den nedlagte betalingspåstand.

Det gøres derudover gældende, at de udgifter, sagsøgerne har afholdt i 2009 og 2012, opgjort til 257.273 kroner inklusive moms (bilag 4), er for- ældede i henhold til forældelsesloven.

Det gøres videre gældende, at sagsøgernes udgifter til reparation i oktober 2016, opgjort til 221.128 kroner inklusive moms (bilag 4), er forældede i henhold til forældelsesloven.

Tilbuddet indhentet i februar 2020, opgjort til 661.975 kroner inklusive moms, er sagsøgte uvedkommende, jf. anbringenderne ovenfor.

Til sagens bilag 9 gøres konkret gældende, at sagsøgernes bemærkninger ikke er relevante for sagen. Alle grundejere på nordkysten dimensionerer deres kystbeskyttelse, som de selv synes og ud fra de anbefalinger, som de forskellige entreprenører giver. Det betyder også, at grundejerforeningen (og Cowi) har valgt en løsning, som er billigere end sagsøgernes løsning, fordi sagsøgerne har valgt en stærkere løsning.

Det bemærkes, at det oprindelige projekt, som blev udarbejdet på et tidspunkt, hvor sagsøgeren A, som var formand for grundejerforeningen/laget, ikke tog højde for de forskelligheder, som nu fremdrages som relevante af sagsøgerne. Forholdet er det, at hvis sagsøgerne ikke havde meldt sig ud af skråningsbeskyttelsen, havde sagsøgerne kun fået grundejerforeningens billigere løsning.

Til sagsøgernes betalingskrav bemærkes, at beløbet på 655.000 kroner giver en pris på 13.100 kroner pr. løbende meter ved 50 meters skråning.

Sagsøgtes tilbud lød på 2.025.240 kroner for 340 meter inklusive udgifter til mobilisering/arbejdsplads, hvilket giver en pris på 6.200 kroner pr. løbende meter. Inklusive rådgiverudgifter er den samlede udgift 6.600 kroner pr. løbende meter.

Det gøres derfor gældende – under den forudsætning, at Retten i Helsingør måtte mene, at sagsøgte overhovedet er pligtig at betale et beløb til sagsøgerne – at sagsøgernes krav på udgiftsdækning på skråningsbeskyttelsen skulle have været opgjort til 330.000 kroner – i stedet for 655.000 kroner.

...”

Parterne har under hovedforhandlingen nærmere redegjort for deres opfattelse af sagen.

Rettens begrundelse og resultat

Ved dommen af 10. april 2015 blev Gribskov Kommune dømt til at anerkende, at kommunen var forpligtet til at betale halvdelen af anlægs- og driftsudgifter-

ne for det kystbeskyttelses anlæg, som var blevet tilladt af Kystdirektoratet ved skrivelse af 6. august 2013.

Tilladelsen fra Kystdirektoratet vedrørte arealet ud for matr.nr. cc og dd, beliggende C-vej 1 – 21 og F-vej 48, Vejby, og omfattede etablering af 3 bølgebrydere, forlængelse af en eksisterende bølgebryder mod vest, ralvold samt sandfordring af stranden, og tilladelsen var blandt andet betinget af, at der efter den første sandfodring skulle sandfodres hvert 3. år. Det fremgår af tilladelsen, at det tilladte kystbeskyttelses anlæg byggede videre på den skråningsbeskyttelse, som A og B havde etableret i 2009 og udbygget i 2012 efter tilladelse fra Kystdirektoratet, og A og B's skråningsbeskyttelse var således en integreret del af den kystbeskyttelse, som Kystdirektoratet gav tilladelse til.

Kommunens forpligtelse i henhold til dommen fra 2015 til at betale halvdelen af anlægs- og driftsudgifterne omfatter på denne baggrund også skrænten ud for A og B's ejendomme. Den omstændighed, at A og B den 10. juni 2018 indgik aftale med H Strand- og Kystsikringslag, som i 2016 blev stiftet med henblik på varetagelse af det tilladte kystbeskyttelses anlæg, om selv at sørge for skråningsbeskyttelsen ud for deres ejendomme, ændrer ikke herved.

A og B har imidlertid ikke godtgjort, at der er grundlag for at pålægge kommunen en større økonomiske forpligtelse over for dem, end den økonomiske forpligtelse, som kommunen har over for de øvrige ejendomme inden for området for kystbeskyttelsen - en forpligtelse, som ubestridt er opgjort til 6.600 kr. pr. løbende meter skråning.

Spørgsmålet er herefter, om en del af de udgifter, som A og B har afholdt til skråningsbeskyttelse, er forældede. Servitutten, som var til prøvelse ved sagsanlægget mellem E Grundejerforening og Gribskov Kommune, er tinglyst den 7. september 1959. A har forklaret, at hendes og ægtefællens ansøgning fra december 2008 om tilladelse til etablering af kystbeskyttelse og den efterfølgende ansøgning fra december 2011 om udbygning af kystbeskyttelsen på deres ejendomme var begrundet i, at grundejerforeningen og kommunen ikke kunne blive enige om udformningen af et kystsikringsprojekt for hele kyststrækningen, hvilket var en forudsætning for, at kommunen ville medvirke, og at der var et akut behov for sikring af netop deres skrænt, som var udsat for voldsom erosion fra havet. Hvor A og B's ret til med henvisning til servitutten fra 1959 at kræve betaling ikke er undergivet forældelse, er deres krav på dækning af afholdte udgifter til etablering og vedligeholdelse af skråningsbeskyttelse omfattet af den almindelige 3-årige forældelsesfrist. Da A og B som følge af det ovenfor anførte kunne have fremsat deres betalingskrav umid-

delbart efter, at de havde afholdt udgifterne, er den del af kravet, som vedrører de i 2009 og 2012 afholdte udgifter forældet. Tilsvarende gør sig gældende for de i 2016 afholdte udgifter til reparation af skråningsbeskyttelsen.

Påstandene fra A og B tages herefter til følge som nedenfor bestemt.

Efter sagens udfald sammenholdt med parternes påstande skal Gribskov Kommune betale sagsomkostninger til A og B med i alt 64.470 kr. Beløbet omfatter 8.220 kr. til retsafgift og 56.250 kr. til udgifter til advokatbistand. Retten har ved fastsættelsen af sidstnævnte beløb på den ene side lagt vægt på sagens karakter, omfang og betydning, og på den anden side, at en besigtigelse af kystsikringsanlæggene ikke var nødvendig for sagens afgørelse, og at hovedforhandlingen derfor kunne have været afviklet på én retsdag. Beløbet til dækning af udgifter til advokatbistand er inkl. moms, da A og B ikke er momsregistrerede.

THI KENDES FOR RET:

Gribskov Kommune skal anerkende at være forpligtet til at betale 330.000 kr. af de af A og B afholdte vedligeholdelsesudgifter til den af dem etablerede kystsikring/skråningsbeskyttelse ud for C-vej 1 og C-vej 3, 3210 Vejby. Beløbet forrentes med procesrente fra den 9. marts 2020.

Endvidere skal Gribskov Kommune betale 50% af fremtidige vedligeholdelsesudgifter til kystsikring/skråningsbeskyttelse ud for C-vej 1 og C-vej 3, 3210 Vejby, dog således, at beløbet pr. løbende meter skråning ikke overstiger det beløb pr. løbende meter skråning, som kommunen er forpligtet til at betale til E Grundejerforening til den resterende kystsikring/skråningsbeskyttelse.

Gribskov Kommune skal til A og B betale sagsomkostninger med 64.470 kr.

Beløbene skal betales inden 14 dage.

Sagsomkostningerne forrentes efter rentelovens § 8 a.

ØSTRE LANDSRET
DOM
afsagt den 31. marts 2023

Sag BS-17687/2021-OLR
(12. afdeling)

Gribskov Kommune
(advokat Tue Trier Bing)

mod

A og B
(advokat Karsten Gudmand-Høyer for begge)

Retten i Helsingør har den 22. april 2021 afsagt dom i 1. instans (sag BS-11156/2020-HEL).

Landsdommerne Bloch Andersen, Karen Hald og Nina Boserup (kst.) har deltaget i ankesagens afgørelse.

Påstande

Appellanten, Gribskov Kommune, har gentaget sin påstand for byretten om frifindelse.

Indstævnte, A og B, har for landsretten nedlagt påstande om, at Gribskov Kommune skal betale 327.500,50 kr. til A og B med tillæg af nærmere angivne renter og endvidere, at kommunen tilpligtes at anerkende at være forpligtet til at betale 50 % af den til enhver tid værende ejers fremtidige anlægs- og vedligeholdelsesudgifter til skråningsbeskyttelse ud for C-vej 1 og C-vej 3, 3210 Vejby.

Supplerende sagsfremstilling

Af økonomisk oversigt vedrørende området, matr.nr. ee og ff og matr.nr. cc, gg og hh, udarbejdet af landinspektør Asger Hansen i anledning af Vejby-Tibirke Kommunes erhvervelse af ejendommen med henblik på dels fredning, dels udstykning af ejendommens arealer i henhold til den foreløbige frednings- og udstykningsplan af oktober 1958, fremgår bl.a.:

" ...

Det vil være hensigtsmæssigt at foretage en eller anden form for kystsikring her, dels for at standse en påbegyndt nedbrydning af skrænten, dels for at søge at skabe sandstrand, der vil forøge områdets benyttelsesværdi meget.

Skrænten på J Gårds areal er for tiden i ro, men det kan ikke anses for udelukket, at den senere kan blive udsat for nedbrydende angreb fra havet, så kystsikringsanlæg bliver påkrævet. Kommunen bør i skøderne på strandparcellerne pålægge disse at bidrage med en nærmere fastsat andel i en sådan eventuel kystsikring.

Kommunen bør også i skøderne på alle parceller fra J Gård sikre sig ret til at afkræve hver parcel en nærmere fastsat andel i udgifterne til opførelse af sandfangere eller lignende, såfremt kommunen senere måtte beslutte sig til et sådant forsøg på at skabe sandstrand. Da stranden er offentlig, bør kommunen dog i alle tilfælde bidrage med en ikke uvæsentlig andel, og de samlede udgifter til kystsikring og/eller sandfangere vil da blive væsentligt større end anført.

..."

Kystdirektoratet meddelte den 15. april 2009 tilladelse til B til etablering af skråningsbeskyttelse på matrikel nr. cc, i Gribskov Kommune. Af tilladelsen fremgår bl.a.:

" ...

Projektbeskrivelse

Ønsket med projektet er at skabe en afrundet afslutning på den stenkastning der ligger på nabomatriklerne med nr. jj, kk, mm samt nn.

Hjørnet af skrænten på matrikel nr. cc mod matrikel nr. nn reetableres ved en opfyldning med uforurenedede materialer. Den nye stenkastning lægges udenpå, som en forlængelse af den eksisterende beskyttelse mod vest. Anlægget opbygges på fiberdug, ral (5/20 cm) og øverst natursten (100/120 cm, 40/80 cm og 80/100 cm). Anlægget nedgraves i erosionssikker dybde i kote 0,5 meter.

Stenkastningen bliver omkring 25 meter langt med en top der starter i kote 3,5 mod det eksisterende anlæg og som trappes ned til kote 2,5 meter hvor der vil være en rampe ned til strandniveau i ca. kote 1,5 meter. På top af anlægget etableres passagemulighed.

..."

Den 24. februar 2012 gav Kystdirektoratet tilladelse til A og B til udbygning af eksisterende skråningsbeskyttelse på matr.nr. cc, ud for C-vej 1, Gribskov Kommune. Af tilladelsen fremgår bl.a.:

" ...

Kystdirektoratet meddeler hermed tilladelse til at eksisterende skråningsbeskyttelse på den vestligste del af matrikel nr. cc, Gribskov, forlænges 7-8 meter og forhøjes med 0,5 meter. Nærmere placering og udformning er beskrevet under afsnittet om projektbeskrivelse.

...

Kystdirektoratet har ved afgørelse af 15. april 2009 (j.nr. 09/00036-23) givet tilladelse til at foretage en afrunding af eksisterende stenkastning på nabomatrikel nn og ind på matrikel nr. cc. Vi vurderede dengang, at en afrundende stenkastning ville skabe en blødere overgang mellem kystbeskyttelsen mod vest og den uberørte skrænt mod øst.

Der er siden sket en tilbagerykning af skræntfoden på matrikel nr. cc og anlægget er således blevet bagskåret og har ikke længere kontakt med skrænten.

For at genetablere effekten af anlægget, herunder at forhindre bagskæring af kystbeskyttelsen mod vest, bør anlægget derfor føres ind til skræntens nuværende placering, så der igen er kontakt her.

Anlægget skal således ses som en passende afslutning af anlæggene mod vest og ikke som en ny beskyttelse af bebyggelsen på den enkelt bagvedliggende ejendom.

..."

Kystdirektoratet meddelte ved brev af 6. august 2013 tilladelse til E Grundejerforening v/A til kystbeskyttelse, hvoraf bl.a. fremgår:

"Tilladelse til kystbeskyttelse på og ud for matr.nr. cc og dd, beliggende C-vej 1-21 og F-vej 48, Gribskov Kommune

...

Kystdirektoratet meddeler herved tilladelse til etablering af tre bølgebrydere, forlængelse af eksisterende bølgebryder mod vest, ralvold samt sandfodring af stranden. Nærmere placering og udformning er beskrevet under afsnittet om projektbeskrivelse.

...

Projektbeskrivelse

Projektet etableres på matriklerne cc og dd fra C-vej 1 til F-vej 48. Projektets samlede strækning er ca. 340 m. Projektet indeholder etablering af tre bølgebrydere, forlængelse af bølgebryder sydvest for grundejerforeningen, samt ralvold og sandfodring med 12.000 m³ groft sand, når skrænterne i projektområdet har stabiliseret sig, dog senest 5 år efter tilladelsens datering. Efter initialfodring skal sandfodringen gentages med 12.000 m³ hvert tredje år.

Projektet er inddelt i tre faser: fase 1 er etablering af bølgebrydere, fase 2 er etablering af ralvold og initialfodring med sand og fase 3 er vedligeholdelsessandfodring. Fase 2 iværksættes senest 5 år efter tilladelsen er udstedt, mens sandfodringerne i fase 3 gentages hvert tredje år efter initialfordringen.

...

Ralvolden lægges direkte opad skrænten, med ral i størrelsen 20-150 mm, med en gennemsnitsdiameter på 75 mm. Ralvolden etableres med en banket der er 7,0 m bred, med topkote i 3,0 m DVR90, og anlægges med en hældning på 1:5. Ralvolden etableres fra afslutningen af stenkastningen ud for grænsen mellem C-vej 1 og 3 i vest og ca. 40 m ind på matr.nr. dd i øst.

..."

Den 14. december 2018 ansøgte A og B Gribskov Kommune om at overtage skråningsbeskyttelse foran C-vej 1 og C-vej 3, matr.nr. aa og bb. Ansøgningen indeholder bl.a. følgende:

"...

Der er den 10. juni 2018 indgået aftale mellem Laget og os om, at beskyttelse af skræntfoden ud for vores 2 grunde varetages af os selv, og vi deltager således ikke i Lagets aktiviteter, hvad angår skråningsbeskyttelse i Lagets regi øst for vores grunde.

Vi deltager fortsat i Lagets øvrige aktiviteter.

Der er - før Lagets stiftelse i 2016 - anlagt skråningsbeskyttelse ud for C-vej 1 i 2009, og den er i 2012 forlænget ca. 7,5 meter ind på C-vej 3. Skråningsbeskyttelsen er repareret i 2016 og er betalt af os.

Vi skal hermed ansøge Gribskov Kommune som myndighed for kystbeskyttelsesprojekter om at godkende, at vi overtager ansvaret for ... skråningsbeskyttelse ud for vores 2 grunde og er indforstået med, at vedligeholdelsesforpligtelsen tinglyses på grundene - dette omfatter også grundejerforeningen[s] sti mellem C-vej 1 og K-vej 14.

Det forudsætter selvsagt, at vores forpligtelse til at bidrage til Lagets skråningsbeskyttelse på strækningen uden for vores grunde bortfalder, og Lagets vedtægter rettes overensstemmende.

Såfremt vores ansøgning imødekommes, vil vi efterfølgende ansøge om at forlænge og forhøje skråningsbeskyttelsen ud for vores grunde, så der kommer en sammenhængende sikring [af] skræntfoden, jfr. Lagets ansøgning af den 14. november 2018, som vi har modtaget i nabohering.
 ...”

Den 21. februar 2019 meddelte Gribskov Kommune tilladelse til kystbeskyttelse til H Strand- og Kystsikringslag, hvoraf følgende fremgår bl.a.:

” ...
 Gribskov kommune giver hermed tilladelse til etablering af skråningsbeskyttelse af sten på matr.nr. cc og dd, beliggende foran C-vej 5-21 samt F-vej nr. 48. Skråningsbeskyttelsen erstatter en tidligere godkendt ralvold på samme placering og er en del af et samlet kystbeskyttelsesprojekt.
 ...”

H Strand- og Kystsikringslag og A og B indgik den 15. juli 2019 retsforlig om A og B's deltagelse i lagets aktiviteter. Af retsforliget fremgår bl.a.:

” ...
Skræntfodssikring
 VS 1 og VS 3 sørger selv – i overensstemmelse med myndighedsgodkendelse – for beskyttelse af skræntfoden ud for hele strækningen fra G Stis skel mod vest til skel mellem VS 3 og VS 5 (incl. Grundejerforeningens sti). VS 1 og VS 3 har til dato betalt 257.000 i oprindelig etablering + 346.000 incl. merral (221.000 + 125.000). Dvs. I alt kr. 603.000.
 ...
 VS 1 og VS 3 påtager sig risikoen for kommunens bidrag til skråningsbeskyttelsen ud for deres 2 grunde. Dermed sparer Laget på nuværende tidspunkt for allerede etableret skræntfodssikring 48% af 478.000 (230.000).
 ...”

Den 3. februar 2020 gav Gribskov Kommune tilladelse til A og B til kystbeskyttelse vedrørende matr.nr. cc, beliggende C-vej 1-3. Det fremgår af tilladelsen bl.a.:

”Ejeren af C-vej 1-3 har søgt om tilladelse til etablering af 50 m skråningsbeskyttelse på ovennævnte matrikler.
 ...
Afgørelse efter kystbeskyttelsesloven
 Gribskov kommune giver hermed tilladelse til skråningsbeskyttelse til beskyttelse mod erosion på ovennævnte matrikel, jf. kystbeskyttelseslovens § 3, stk. 1 og 2 (LBK nr. 57 af 21. januar 2019)....

...

Begrundelse for tilladelsen

...

Ejendommene C-vej 1 og 3 er inkluderet i tilladelsen vedr. bølgebrydere og sandfodring af den 6. aug. 2013.

Men ejerne af C-vej 1-3 har trukket sig ud af tilladelsen til skråningsbeskyttelse, og har selvstændigt søgt om tilladelse til 50 m skråningsbeskyttelse ud for deres matrikel.

Skråningsbeskyttelsen ud for G Sti blev etableret i november 2019 og der blev sandfodret førstegang i december 2019. C-vej 1-3 ligger som et hul i rækken.

..."

Forklaringer

Sophie Arent, A og Steen Larsen har afgivet supplerende forklaring.

Sophie Arent har forklaret, at hun er ansat i Gribskov Kommune som juridisk specialkonsulent inden for det tekniske område. Hun kender servituttens fra 1959, som er pålagt de parceller, der ligger ud mod skrænten, og også nogle af de andre parceller i udstykningen. Hun har ikke kunnet finde andre servitutter som den, der fremgår af servituttens punkt h. Servituttens øvrige bestemmelser, f.eks. om pligt til medlemskab af grundejerforeningen, var sædvanlige i tiden før, der blev lavet lokalplaner. Landvæsenskommissionen traf typisk afgørelse om godkendelse af kystsikringsanlæg og om fordeling af udgifterne hertil. I kommunens nyere praksis fra omkring 2004 og frem har kommunen ikke villet betale til kystsikring på de kommunalt ejede ejendomme, der ligger ned til vandet. I stedet har kommunen givet tilladelse til, at naboejendommene for egen regning kan opstille et anlæg på kommunens ejendomme, så der ikke opstår et hul i rækken.

Kommunen har også andre ejendomme, hvor skrænten forsvinder i vandet. Kommunens holdning er, at man ikke vil beskytte natur mod natur, og derfor har kommunen valgt ikke at foretage kystsikring.

Baggrunden for dommen af 10. april 2015 var, at kommunen mente, at kommunens forudsætning for at betale til kystsikringen var bristet, fordi G Sti var styrtet i havet. Kommunen har efterfølgende accepteret at betale for det pågældende anlæg, bortset fra til de ejendomme, der er omhandlet af nærværende sag. Kommunen har ikke været ansvarlig for, at de ejendomme, der er omhandlet af nærværende sag, har valgt at trække sig ud af kystsikringslaget. Nu, hvor A og B har trukket sig ud af det fælles projekt, er deres projekt rent privat, og kommunen har derfor ikke pligt til at betale, for man kunne jo etablere et markant dyrere anlæg end nødvendigt. Kommunen er heller ikke blevet gjort bekendt med, hvilke udgifter der er afholdt til det omhandlede anlæg forud for afholdelsen. Der står ikke noget i servituttens om, at kommunen

har vetoret i forhold til kystsikringsprojekter, men kommunen skal samtykke til projektet som ejer af den grund, anlægget skal stilles op på. En kommune må ikke lægge vægt på økonomiske hensyn i forhold til kysttekniske aspekter, men kommunen kan godt lægge vægt på økonomiske hensyn i forhold til, om et anlæg er markant dyrere end nødvendigt.

Hun ved ikke, hvordan en ejer vil forholde sig til en udgift på f.eks. 4 mio. kr. til at kystsikre en ejendom til en værdi af 500.000 kr. Hendes grundlag for i byretten at udtale, at det viste sig, at der ikke var en besparelse for kommunen ved at bygge A og B's private anlæg sammen med kystsikringsprojektet, er, hvad hun har kunnet læse sig til i sagen, herunder korrespondancen med Steen Larsen. Hun kan ikke udtale sig om, hvorvidt der er knyttet en kystteknisk værdi til den eksisterende skråningsbeskyttelse ved G Sti, der er omtalt af Cowi i rapporten fra juni 2016. Hun var ikke inde over sagen i forbindelse med afholdelse af mødet i kommunens afdeling for Udvikling, By og Land, den 24. november 2020. Hun husker ikke, hvor stort det oprindelige projekt var. Hun laver ikke politiske indstillinger til kommunens udvalg. Det bliver forestået af sagsbehandlere. Hun har heller ingen ide om, hvad kommunens gennemsnitlige sagsbehandlingstid er. Som hun husker det, var det ikke kommunen, men uenighed mellem grundejerne, der i årene fra 2006 og frem gjorde, at der ikke blev ansøgt om kystbeskyttelse.

A har forklaret, at hun i store træk kan vedstå sin forklaring i byretten, men hun har dog forbehold heroverfor. Navnlig i forhold til den gengivne forklaring om, at "der lå jo allerede en tilladelse til kystbeskyttelse til og med grænsen op til C-vej 3", har hun nok rettelig forklaret, at der lå en tilladelse for hele strækningen. Ralvolden startede ved skel mellem nr. 1 og nr. 3. I forhold til den gengivne forklaring om, at "Grundejerforeningen skulle stemme om, hvorvidt foreningen ville bidrage til projektet og om medlemmerne skulle betale forskellige beløb" har hun rettelig ikke forklaret således. De havde en servitut, de altid havde regnet med. Det var svært at ændre fordelingen blandt grundejerne i henholdsvis første og anden række fra forholdet 2:1 til forholdet 17:1. Det tog 3-4 år. I forhold til den gengivne forklaring om, at "I det følgende opstod der to problemer", har hun rettelig forklaret, at kommunen indtil da var indstillet på at betale, men så kom Steen Larsen til. I forhold til den gengivne forklaring om, at "Steen Larsen stillede spørgsmål ved..." var situationen rettelig den, at de da ikke vidste noget om, at Steen Larsen havde stillet spørgsmål og først efterfølgende blev klar over det. Den gengivne forklaring om, at "De syv og en halv meter, som bølgebryderne blev forlænget med..." giver ingen mening. Hun har formentlig forklaret, at skråningsbeskyttelsen blev forlænget med syv en halv meter i 2012.

Hun købte ejendommen C-vej 1 af sine forældre i henholdsvis 1976 og 1979. B købte ejendommen C-vej 3 i 2011. G Sti blev fredet

ved en overfredningsnævnskendelse fra 1960, der blev afsagt i forbindelse med udstykningen. Der er i dag intet tilbage af kommunens areal på skrænten foran B og hendes parceller, og skellinjen ligger i dag nede af skrænten. B og hun har en skelpæl tilbage. Den er fra 2011, og der er en halv til en meter fra skelpælen til skræntens kant.

Problemet med nedbrydning af stranden startede i 1995, hvor hun skrev til både borgmesteren i den daværende Helsingør Kommune og amtsborgmesteren og bad dem om at gøre noget. Amtet svarede, at man havde fokus på området. B havde som daværende formand for grundejerforeningen kontakt til amtet og kommunen, men borgerne var meget kritiske, og i 1997 opgav amtet definitivt at kystsikre. I 2004 tog de fat i Helsingør Kommune. De havde da et fint samarbejde med kommunen, som var villig til at lave et projekt sammen med grundejerforeningen og betale halvdelen af udgifterne.

Det begyndte at blive kritisk for B og hendes ejendomme fra 2004 og frem. I årene fra 2005 til 2009 mistede de to meter af skrænten om året. Der var derfor flertal i grundejerforeningen for at gøre noget i forhold til kystbeskyttelse. Siden 2004 er der truffet kvalificerede flertalsbeslutninger i grundejerforeningen om kystbeskyttelse. Erosionen er værst for B og hendes ejendomme på grund af de mange faste kystbeskyttelses anlæg på strækningen vest for deres ejendomme, som ligger længst mod vest i grundejerforeningen.

Hun kan vedstå den redegørelse, som hun har udarbejdet på vegne af grundejerforeningen til Cowis kysttekniske rapport fra december 2012.

I forbindelse med kommunesammenlægningen i 2006 oplevede de, at det var vanskeligt at få den nye Gribskov Kommune i tale, og i årene fra 2007-2008 kunne de ikke få kommunens samtykke til en ansøgning.

I vinteren 2007-2008 skete der et stort skred på skrænten, og naboerne på K-vej ville derfor gerne kobles på deres projekt og spurgte, om B og hun ville være med at etablere to bølgebrydere. Der blev meget hurtigt sendt en ansøgning til Kystdirektoratet, som hurtigt sendte ansøgningen i høring til Gribskov Kommune, og herefter stod tingene stille. Hvis skråningsbeskyttelsen ikke var lavet i 2009, var K-vejs skrænter blevet bagskåret. Hun var i den tid bange på deres naboers vegne, men ikke på egne vegne. De havde da en stigende fornemmelse af, at det for kommunen handlede om penge, og den nye kommune var meget lidt villig til at gå med i et projekt.

Mødereferatet af 11. november 2007 er skrevet af L på grundlag af udkast fra B. Hun og B har talt meget om kommunens tilbud om, at sagen måske kunne nyde yderligere fremme, hvis grundejerforeningen tilbød at betale en større del af udgifterne til anlægget end den servitutbestemte,

men grundejerne ville ikke være med til at betale en større del, når servitutten fra 1959 regulerede betalingen.

Der var i årene 2008-2011 noget uenighed i grundejerforeningen over de krav, som Gribskov Kommune havde stillet bl.a. om etablering af et kystsikringslag, og det endte med, at kommunen stiftede laget, selvom blandt andre B og hun sagde nej til det. Kommunen ville dog fortsat ikke etablere et fælles anlæg, og B og hun forsøgte så at få tilslutning til et forslag om et grundejerfinansieret forslag, men det blev stemt ned. I marts 2012 lykkedes det at få et fælles projekt op at stå i grundejerforeningen, som blev sendt til Kystdirektoratet og kommunen, men kommunen var imod projektet. Tilladelsen fra Kystdirektoratet blev givet i 2013. Det stod omkring oktober 2013 klart, at kommunen ikke ville betale. Grundejerforeningen anlagde derefter den retssag, der endte med dommen fra 2015.

Da tilladelsen forelå, manglede der tre ting: en VVM-screening, Fredningsnævnets dispensation og afklaring af betalingen. Fredningsnævnet gav meget hurtigt en dispensation, hvorimod det varede halvandet år med VVM-screeningen, fordi kommunen mente, at der skulle udføres en egentlig VVM-undersøgelse. Det blev dog ved screeningen. Projektet kunne først igangsættes efter retssagen, idet grundejerforeningen ikke ville igangsætte det, før økonomien var afklaret.

I 2016 fik B og hun et fint samarbejde med kommunen, og tilladelsen blev forlænget. Kommunen tilbød bl.a. at indhente tilbud, hvilket grundejerforeningen takkede ja til. Tilbuddet kom den 10. marts 2016.

I oktober 2013 havde hun taget spørgsmålet om betaling op med kommunens sagsbehandler, som var indforstået og anbefalede at gå videre med projektet. Det, at de omhandlede ejendommens anlæg indgik i projektet, gjorde det meget enklere med udgiftsfordelingen, der skete i henhold til servitutten.

Anlægget på C-vej 1 og 3 blev vurderet til 444.500 kr. Kommunen sagde ja tak til tilbuddet om at indhente en anden vurdering. Denne vurdering var på 337.000 kr., hvilket stadig var mere end B og hendes egen kostpris for anlægget. De var dog villige til at overdrage anlægget for sin egen kostpris, og det sagde de til kommunen. Hun troede, at alt var i orden, men så "gik det op i hat og briller".

Da hun den 17. juni 2016 modtog Steen Larsens mail, og det blev klart, at kommunen ikke ville deltage i udgifterne alligevel, kom det helt bag på dem, at aftalen af 25. maj alligevel ikke holdt. Grundejerne havde jo besluttet det med meget stor enighed, men så kom der et par naboer, og kommunen vendte på en tallerken. Processen betød, at grundejerforeningens bestyrelse gik i opløsning i stridigheder.

Hun var grædefærdig, da hun i 2016 modtog Kystdirektoratets påbud fra om vedligeholdelse. De havde indtil da ikke hørt en lyd, efter at de modtog et afslag. Hun var derfor vred og følte, at det var urimeligt.

Påbuddet indeholdt en frist, og Kystdirektoratet kunne nedtage anlægget, hvis fristen ikke blev overholdt. Så blev laget stiftet, men det havde ingen penge, og hun tilbød derfor at lægge ud for vedligeholdelsen mod at modregne udgifterne i B og hendes bidrag til de bølgebrydere, laget ansøgte om tilladelse til. Det gik laget med til. B og hun boede i sommerhuset, mens arbejdet stod på, og det blev i løbet af denne periode klart, at der skulle bruges meget mere materiale end først antaget, og regningen blev godt 100.000 kr. højere end tilbuddet. Det syntes laget ikke om og ville nu ikke længere vedstå aftalen om modregning. Det endte med, at B og hun i oktober 2017 betalte beløbet, og det kom så til en sag med laget, som blev forligt ved aftaler i 2018 og 2019. I forbindelse med forliget accepterede hun og B at overtage skråningsbeskyttelsen foran deres ejendomme igen.

Myndighedsansvaret overgik i september 2018 fra Kystdirektoratet til kommunen, og hun foreslog så laget at sende en ansøgning om stenkastning i stedet for ralvold. Ansøgningen førte til tilladelsen fra 2019 til laget. I forlængelse heraf ansøgte B og hun om en løsning svarende til den konstruktion, som var anlagt i 2009. Det var en logisk følge af forliget med laget, at de selv skulle varetage deres egne interesser og selv søge om tilladelse til anlægget uden at være en del af den samlede løsning.

Lagets anlæg var højere end deres eksisterende anlæg, og B og hendes anlæg blev derfor forhøjet, så det svarede til lagets. B og hendes anlæg var mere udsat end lagets, fordi den foranliggende bølgebryder ikke var så stærk som lagets bølgebrydere. Udgifterne til den halve bølgebryder var derfor lavere end til de tre store bølgebrydere. I forhold til kommunens beregning af udgifterne pr. meter var man ved arbejdet i marts 2020 nødt til at grave ekstra 10 meter ned..

Tilladelserne til kystbeskyttelse fra 2009 og 2012 angik B og hendes personlige anlæg, ikke grundejerforeningens, mens tilladelsen fra 2013 vedrører grundejerforeningens anlæg, ligesom dommen af 10. april 2015 vedrører grundejerforeningen.

Hun er uenig, når det i et mødereferat af 23. august 2016 er anført, at N og M stod for at varetage kystbeskyttelsesprojektet. Hun var da nyvalgt formand for grundejerforeningen. Hun trak sig som formand tre dage efter mødet. Det er rigtigt, at tilladelsen af 3. februar 2020 er stilet til B og hende og ikke til grundejerforeningen.

Det er rigtigt, at hun i forbindelse med dommen af 10. april 2015 forklarede, at kommunen undervejs i sandfodringsprojektet ville have en afstemning blandt alle bidragsforpligtede. B og hun overvejede risikoen for, at kommunen ikke ville betale i henhold til servitutten, men de tog risikoen ud fra den tanke, at det drejede sig om et lille beløb.

Steen Larsen har supplerede forklaret, at han siden 1. januar 2023 har været pensionist. Han er uddannet ingeniør og har i mange år arbejdet med navnlig miljø, herunder mest drikkevand og råstoffer. Han overtog det økonomiske tilsyn med kystsikring og gik ind i den omhandlede sag om kystbeskyttelse pr. 1. juni 2016.

Han skrev sin mail af 13. juni 2016 til Kystdirektoratet i forbindelse med et ønske fra grundejerforeningen om kystbeskyttelse af hele området. Han nævnte i mailen, at den daværende skråningsbeskyttelse på C-vej 1 og 3 udgjorde en udvidelse af projektet, fordi denne skråningsbeskyttelse hidtil ikke havde været med. Hvis kommunens projekt var blevet billigere af den eksisterende skråningsbeskyttelse, ville kommunen gerne have betalt for en sammenbygning af de to anlæg, men Cowi sagde noget andet i sin rapport, bl.a. var anlægget ikke vedligeholdt. Han var blevet bekræftet i, at det private anlæg ikke skulle indgå i det kommende lag via interne drøftelser i kommunen, herunder med kommunens tidligere sagsbehandler. De vidste, at politikere tidligere havde nægtet at betale privat kystbeskyttelse. Kommunens grund var desuden en naturgrund, og naturgrunde beskyttede man ikke.

Cowis vurdering af den eksisterende skråningsbeskyttelse ved G Sti viste, at skråningsbeskyttelsen ved C-vej 1 og 3 ikke var vedligeholdt, hvilket også fremgår af fotos i rapporten. Cowi mente, at hvis skråningsbeskyttelsen havde været vedligeholdt, kunne beskyttelsen bygges sammen med den planlagte beskyttelse.

Kystdirektoratet meddelte den 30. juni 2016 påbud til A og B om vedligeholdelse af skråningsbeskyttelsen. Det var ikke ham, der gjorde Kystdirektoratet opmærksom på, at anlægget ikke var vedligeholdt. Cowi havde omtalt det i sin rapport, og han ved også, at Kystdirektoratet selv var på tilsyn i juni måned.

Han skrev i mailen af 7. juli 2016 til A, at han havde "ændret på kommunens holdning", hvorved han mente, at kommunen nu 100 % anerkendte dommen fra 2015, og de skulle se at komme i gang med projektet, men at kommunen ikke ville betale for et individuelt anlæg.

Baggrunden for mødet med grundejerforeningen den 23. august 2016 var en henvendelse fra N og M, der ville høre, hvad der skete i sagen. De to blev dybt forundrede over at høre kommunens holdning, som de aldrig tidligere havde hørt. Han havde herefter dialog med N og M, og de var enige om, hvad der skulle laves.

I forbindelse med sin mail af 24. juni 2019 til advokat Hans Lykke Hansen om suspension af mulig forældelse var vidnet ikke klar over, hvilken sag der var tale om, fordi kommunen da alene arbejdede med det fælles projekt med laget.

Når han i byretten i nærværende sag har forklaret, at han godt kan forstå, at kommunen ville have styr på kystsikringen i området, har han uddybende under anken forklaret, at han godt kan forstå, at kommunen som ejer af den yderste grund ikke blot ville betale til enkelte projekter, idet kystbeskyttelsen jo så ikke ville blive ens. Med den foreliggende servitut er det enten kommunen eller grundejerforeningen, der skal rejse en sag. Kommunen kan ikke undgå et anlæg, hvis der foreligger en tilladelse, men nu skete det ikke på den måde. Kommunen har ikke vetoret i henhold til servituten.

Han har skrevet første del af kommunens økonomiske opgørelse. Med mobilisering mener han både skråningsbeskyttelse, sandfodring, miljøbeskyttelse og så videre. I forhold til ordene om, at "ovennævnte opgørelse tilgodeser appelindstævnte mest muligt", mener han, at der tidligere var udfærdiget en anden opgørelse.

Det fremgår ingen steder af den kysttekniske vurdering i Cowis vurdering af den eksisterende skråningsbeskyttelse fra juni 2016, at anlægget ikke havde værdi. Der står derimod, at hvis anlægget havde været vedligeholdt, ville det have en værdi. Det var imidlertid ikke vedligeholdt.

Han har vurderet, at det ikke havde værdi for projektet, der omfattede Ved Skrænten 5 og østpå, at der lå sten ud for C-vej 1-3, for det var ikke vedligeholdt. Det ville derfor blive dyrere at bygge over til det. C-vej 1-3 var ikke var omfattet af tilladelsen fra 2013 for så vidt angår etablering af ralvold. Af Kystdirektoratets tilladelse, der blev meddelt i 2013, fremgår således bl.a., at ralvolden etableres fra afslutningen af stenkastningen ud for grænsen mellem C-vej 1 og 3 i vest og østpå. Den del af projektet, der vedrører bølgebrydere og sandfodring, gælder C-vej 1-21. Det er derfor, at C-vej 1-21 fremgår af tilladelsens overskrift.

Det er rigtigt, at kommunen i 2016 ikke var afvisende over for at betale for en dokumenteret besparelse. Havde det eksisterende anlæg foran C-vej 1-3 sparet kommunen nogle penge, havde man betalt for en ordentlig sammenbygning, hvis det eksisterende anlæg var lavet, inden kommunen gik i gang.

Man ville ikke betale for anlægget. Der var ikke nogen besparelse, og projektet blev i øvrigt ikke til noget.

Anbringender

Parterne har i det væsentlige gentaget deres anbringender for byretten.

Gribskov Kommune har således anført navnlig, at kommunen ikke har pligt til at betale for de indstævntes privat rekvirerede skråningsbeskyttelse etableret i 2020 eller fremtidige udgifter til vedligeholdelse heraf. Kystdirektoratets tilladelse af 6. august 2013 kan således ikke udgøre grundlaget for en sådan pligt, idet denne tilladelse ikke angår kommunens betalingsforpligtelse for de indstævntes private skråningsanlæg, men derimod et andet anlæg, der er etableret og vedligeholdt af E Grundejerforening. Dommen af 10. april 2015 omhandler kommunens betalingsforpligtelse over for grundejerforeningen i henhold til tilladelsen af 6. august 2013, men ikke de indstævntes anlæg fra 2020.

Servitutten fra 1959 forpligter endvidere ikke kommunen, da hverken kommunen eller grundejerforeningen har rekvireret den omhandlede skråningsbeskyttelse, der tværtimod er privat. De indstævnte må derfor selv betale udgifterne til etablering og vedligeholdelse af den.

Hvis landsretten måtte finde, at kommunen har pligt til at betale afholdte og fremtidige udgifter, kan beløbet pr. løbende meter skråning ikke overstige det beløb pr. løbende meter skråning, som kommunen har pligt til at betale til grundejerforeningen for den resterende skråningsbeskyttelse. Dette beløb udgør alene halvdelen af 6.600 kr. pr. meter svarende til i alt 167.500 kr. for 50 meter skråningsbeskyttelse, som er tilladt i 2020.

A og B har anført navnlig, at skråningsbeskyttelsen etableret i 2020 er en integreret del af den skråningsbeskyttelse, som Kystdirektoratet gav grundejerforeningen tilladelse til den 6. august 2013. Den omhandlede servitut må underkastes sædvanlig aftalefortolkning og udfyldning i henhold til det formål, der anføres i den økonomiske oversigt fra 1958. De indstævnte har ikke fortabt deres ret i henhold til servitutten ved at have indgået et forlig med laget om, at de selv skulle stå for etablering af skråningsbeskyttelsen. De indstævnte er endvidere ved succession indtrådt i laget krav over for kommunen på betaling af 50 % af udgiften til etablering og vedligeholdelse af skråningsbeskyttelsen på de indstævntes ejendomme. Det vil desuden stille de øvrige grundejere omfattet af servitutten bedre end de indstævnte i strid med lighedsgrundsætningen, hvis kommunen frifindes. Det vil desuden give kommunen en uberettiget formuefordel, hvis ikke kommunen i henhold til servitutten er forpligtet til at betale til etablering og vedligeholdelse af den af de indstævnte etablerede skråningsbeskyttelse.

De samlede omkostninger til kystsikring i form af bølgebrydere og skråningsbeskyttelse i 2020 pr. løbende meter ud for C-vej 1 og 3 kan rettelig opgøres til 16.756 kr. og ud for C-vej 5 til 21 til 16.689 kr.

Det bestrides, at der er basis for at reducere betalingspåstanden som sket i byretsdommen. De indstævnte har kun udført den skråningsbeskyttelse, der er nødvendig for at opfylde servitutens formål, og kommunen har på ingen måde godtgjort, at skråningsbeskyttelsen er overdimensioneret eller har været unødigt kostbar.

Hvis landsretten finder, at der skal ske en reduktion af kravet, fordi de indstævntes skåningsbeskyttelse har været dyrere, bestrides det indledningsvis, at kommunen højst skal betale halvdelen af 6.600 kr. svarende til 165.000 kr. Længden af det udførte anlæg er for det første 54 meter fra skel i vest til skel mellem C-vej 3 og C-vej 5, og for det andet er kystbeskyttelsesbehovet og dermed omkostningerne til skråningsbeskyttelse som følge af placeringen af de indstævntes parceller større ud for de indstævntes ejendomme end ud for de øvrige ejendomme beliggende C-vej 1 til 21. For det tredje er behovet for skråningsbeskyttelse ud for C-vej 1 til 3 større end behovet for skråningsbeskyttelse ud for C-vej 5 til 21 som følge af, at bølgebryderen ud for C-vej 1 til 5 har en mindre dimension end bølgebryderne ud for ud for C-vej 7 til 21.

Anbringenderne er uddybet i parternes påstandsdokumenter.

Landsrettens begrundelse og resultat

Sagen drejer sig om, hvorvidt Gribskov Kommune har pligt til at betale halvdelen af A og B's udgifter til skråningsbeskyttelse i henhold til en tilladelse af 3. februar 2020.

Den 3. februar 2020 meddelte Gribskov Kommune således A og B tilladelse til skråningsbeskyttelse i form af 50 meter skråningsbeskyttelse. Af tilladelsen fremgår bl.a., at A og B som medlemmer af E Grundejerforening var omfattet af en tilladelse af 6. august 2013 til etablering af bølgebrydere og sandfodring, men at de havde trukket sig ud af tilladelsen for så vidt angår skråningsbeskyttelse, og at C-vej 1 og 3 derfor lå "som et hul i rækken".

Der er under sagen enighed om, at Gribskov Kommune i henhold til en servitut af 2. september 1959, der er tinglyst på A og B's ejendomme, har pligt til at betale halvdelen af udgifterne, hvis Kystdirektoratet (nu kommunen) med "sognerådet eller grundejerforeningen som rekvirent" måtte træffe bestemmelse om udførelse af kystbeskyttelse på den omhandlede

ejendom. Parterne er under sagen enige om, at sognerådet i dag er erstattet af kommunen.

Hverken efter ordlyden af eller formålet med servitutten finder landsretten, at servitutten tillige skulle finde anvendelse for kystbeskyttelse, der rekvireres af individuelle grundejere. Dette fremgår således ikke af servituttens ordlyd, og en sådan ret for individuelle rekvirenter af kystbeskyttelse er ikke omtalt i den økonomiske oversigt vedrørende området, der i 1958 blev udfærdiget på grundlag af en landinspektørplan.

Spørgsmålet er herefter, om kommunen alligevel har pligt til at betale A og B's udgifter i henhold til tilladelsen fra 2020, fordi anlægget må anses for integreret i den kystbeskyttelse, som grundejerforeningen rekvirerede og opnåede tilladelse til den 6. august 2013.

Herom fremgår det indledningsvis af sagen, at Kystdirektoratet, som da var rette myndighed, den 15. april 2009 meddelte tilladelse til A og B til etablering af skråningsbeskyttelse på det vestlige hjørne af kommunens ejendom matr.nr. cc i form af stenkastning med opbygning på fiberdug af ral og øverst natursten i en længde af omkring 25 meter skrånende fra kote 3,5 til kote 2,5. Anlægget skulle afrunde eksisterende stenkastninger på nabomatriklerne mod vest tilhørende en anden grundejerforening. Kystdirektoratet meddelte endvidere den 24. februar 2012 A og B tilladelse til udbygning af den eksisterende skråningsbeskyttelse med syv til otte meter og forhøjelse med en halv meter.

Den 6. august 2013 meddelte Kystdirektoratet grundejerforeningen tilladelse til kystbeskyttelse i form af etablering af tre bølgebrydere, forlængelse af en eksisterende bølgebryder ud for nabogrundene mod vest og etablering af en ralvold samt sandfodring af stranden. Det fremgår af tilladelsen bl.a., at "Ralvolden etableres ved afslutningen af stenkastningen ud for grænsen mellem C-vej 1 og 3 i vest og ca. 40 m ind på matr.nr. dd i øst". Det må således lægges til grund, at der i 2013 blev givet tilladelse til at etablere en ralvold (som i 2019 blev ændret til stenkastning) i forlængelse af den eksisterende stenkastning, som A og B havde etableret i 2009 og 2012 ud for deres ejendomme.

Det fremgår således, at skråningsbeskyttelsen i form af stenkastningen ud for A og B's ejendomme, er etableret og vedligeholdt af dem, efter de selv har opnået tilladelse hertil. At denne del af skråningsbeskyttelsen indgår som et led i den samlede beskyttelse af skrænten ud for ejendommene C-vej 1-21 og F-vej 48 indebærer ikke, at den bliver en del af den kystbeskyttelse, som Kystdirektoratet gav

tilladelse til den 6. august 2013, og dermed en del af den kystbeskyttelse, der er rekvireret af grundejerforeningen. Udgifterne til etablering af anlægget i henhold til den tilladelse, A og B modtog i 2020, er derfor heller ikke af denne grund omfattet af kommunens betalingsforpligtelse efter servitutten.

Da kommunen heller ikke på andet grundlag har pligt til at afholde nogen del af de udgifter, som A og B har afholdt eller fremover skal afholde i forbindelse med vedligeholdelse af skråningsbeskyttelsen i henhold til tilladelsen fra 2020, tager landsretten Gribskov Kommunes frifindelsespåstand til følge.

Efter sagens udfald skal A og B i sagsomkostninger for begge retter betale i alt 133.220 kr. til Gribskov Kommune. 125.000 kr. af beløbet er til dækning af udgifter til advokatbistand inkl. moms og 8.220 kr. til retsafgift. Ud over sagens værdi er der ved fastsættelsen af beløbet til advokat taget hensyn til sagens forløb og hovedforhandlingens varighed.

THI KENDES FOR RET:

Gribskov Kommune frifindes.

I sagsomkostninger for begge retter skal A og B inden 14 dage betale 133.220 kr. til Gribskov Kommune. Beløbet forrentes efter rentelovens § 8 a.